

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מג.

עין משפט גזר מצוה

ד א מיי פ"ו מהלכות
לולב הלכה י:
ה ב מיי שם ה"ל ז:
ו ג מיי שם הלכה י סגנו
שם טוש"ע א"ח ס"י
מלבט סעף א:
ז ד מיי פ"ו מהלכות
סוכה [הלכה ה] והלכה
ו סגנו עשין מג טוש"ע
א"ח ס"י מלבט סעף א:

רבינו הגנאל

ויעבירו ד' אמות ברשות
הריבם, והיינו טעמא
דשופר והיינו טעמא
דמגילה, ואקשינן אי
טוב נגזרו אפי' יום
טוב ראשון, ושני יום
טוב ראשון דאיתיה מן
התורה, בבבלין, לא
גזרו רבנן בביתו, אבל
שאר הימים דלינתיה מן
התורה, בגבולין, גזרו רבנן
ליטלו בביתו, ואקשינן אי
הכי דאיתיה מן התורה
בבבלין, האידנא נידחי
ליטלו בביתו, ודחינן לא
ידעינן בקביעא דירחא, אבל
ופספיקא לא דחינן שבת,
בית הוועד ידיעי בקביעא
דירחא לידחי, ושניין אין
לידוהו דידעי בקביעא
דירחא האידנא נמי דחי,
מדתנן בפרק לולב הגזול
יום טוב הראשון של
חג שחל להיות בשבת,
לא העם מוליכין את
לולביהן לבית הכנסת,
ובפירקין תנן כל העם
מוליכין לולביהן להר
הבית, ש"מ בומן שביית
המקדש קיים היו מוליכין
לולביהן להר הבית, אחר
שחבב בית המקדש היו
מוליכין לולביהן לבית
הכנסת, ונדהת האי סברא,
דהא מקשינן לקמן, ושניין
לא אידי ואידי בומן
שביית המקדש קיים ולא
לולביהן להר הבית, אחר
ובבבלין ובשאר המדינות
בכנסת, ותרייהו בומן
שביית המקדש קיים, יום
ראשון דאיתיה מן התורה
בבבלין מנא לן, דתניא
ולקחתם כל אחד ואחד,
לכם משלכם, להוציא
ביום השואל והגזול, ביום
ואפי' בשבת, לאיתויי
מכשירי לולב ואליבא דר'
אליעזר, ביום למעטי
לילות אליבא דרבנן, אבל
לולב לא איצטרך קרא
למישרי לטלו, דראשון
ואפילו בגבולין, הראשון
שאינו דוחה אלא אותו
יום הראשון בלבד, סוכה
שנהגת בלילות ככרמים
מנא לן,

ויעבירונו ארבע אמות ברה"ר. ה"ה דמני למימר ויוציאונו מרה"י לרה"ר אלא שזרוב מקומות ועינינו אמרינן דיש לחוש להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה מונח בכרמלית או בקרפף או בגינה דאין כחן אסור הוצאה מדאורייתא ויש כחן אסור העצרה ברה"ר או

אם הגזיבו על מנת ליטלו ולא להוציא ומלך עליו להוציא פטור אם לא עמד לפוש צינתיים כדלמרינן בפ"ק דשבת (דף ה:) כן פ"י דקונט' וטעם זה לא יתכן דגזי העצרה נמי אם מתחילה נטלו על מנת שלא להעבירו ארבע אמות אפי' שהעבירו אחריו כן לא מצינו אס לא עמד לפוש צינתיים * וטעם ראשון נראה אי נמי מרה"י לרה"ר אית ליה היכרא וליכא למיגזר אצל ברה"ר וזמנין ללאו אדעתיה ומעביר ארבע אמות * **הא תקינו רבנן ליישוב בביתו.**

דקתני מתינתין ומתוך שלא התרת לו אלא ציטו זכור הוא ולא אסור לאפוקי וכי תימא א"כ לתקנו נמי כל צדעה ציטו כשחל בשבת יודע הגמרא דמהני קלת האיל דראשון דאורייתא: **א** ידעינן בקביעא דירחא, לאו משום דלא ידעינן דהא אמרינן בריש גילה (דף ז:) דהאידינא ידעינן אלא עבוד רבנן כאלו לא ידעינן משום גזרה דהתם דזמנין דגזרו גזרה ואפי' לקולו וצ"פ מקום שגזרו (פסחים דף נא: ושם) דאמ' ליה רב ספרא * (לרבא) כגון אנה לידענא צקביעא דירחא ציטו לא עבידנא במדבר מחי לא כמו שפירש בקונט' שהיה צקי צסוד העיבור דמ"מ אסור כדפירש אלא מפרש רבנו תם דהוה דיי' היכא דמטו שלוחי תשרי וזמנין דאולי ציטו היכא דמטו שלוחי ניסן ולא מטו שלוחי תשרי דגזרינן דהוה דוכתא ניסן אטו תשרי ועבדינן תרי יומי כדלמרינן בסוף פ"ק דראש השנה (דף כב:) * **א** ידעינן בקביעא דירחא אין הכי נמי. אין מקשה זו קיימא לקמן בספדנין * **א** ידעינן לא דחי לדידהו נמי לא דחי * (וברייתא) דקתני מוליכין לולביהן לבית הכנסת מוקמינן זמנן שצית המקדש קיים וצבולין וא"ת מחי שנה משופר דתנן פרק ד' דר"ה (דף כט: ושם) י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו לולבין אלא לא צבולין וי"ל דשאני לולב שאינו אלא טלטול צבולת וכיון דאישתרי במקדש לא החמיירו צבולת אלא צקביעא שופר איכא מעשה חממה וחממו צה טפי ומיחו קשה דלאחר חורבן הקילו שופר טפי מצבולת דתנן ברה"ר (שם) משחרב

ויעבירונו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמני למימר ויוציאונו מרה"ר היחיד לרשות הרבים אלא שזרוב מקומות ועינינו אמרינן יש לחוש להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה מונח בכרמלית או בקרפף או בגינה דאין כחן אסור הוצאה מדאורייתא ויש כחן אסור העצרה ברה"ר או הגזיבו על מנת ליטלו ולא להוציא ומלך עליו להוציא פטור משום הוצאה אם לא עמד לפוש צינתיים כדלמרינן במסכת שבת (דף ה:) **הא סקינן ליה רבנן ליטלו ציטו.** כדקתני מתינתין התקינו שהיה כל אחד ואחד נוטל ציטו ומתוך שלא התרת לו אלא ציטו זכור הוא ולא אסור לאפוקי: **אלא ראשון.** דהשבה נטילתו דאפי' צבולין חייב לא גזרו ציה רבנן לא צבולין ולא צמקדש אצל שאר הימים שאינו מן התורה אלא צמקדש לא חשיבא נטילה דיהו וגזרו ציה רבנן משום חומרא דשבת אף צמקדש, ואם תאמר נמצאו צ"ד מתינן לעקור דבר מן התורה הא ארבעה ציטות (דף ט: ושם) שצ ציטו ואל תעשה שאני: **אי הכי.** משום דאיתיה בגבולין לא גזרו ציה: **האידינא נמי.** לדיחי צי"ט ראשון את השבת: **לא ידעינן בקביעא דירחא.** שמה אין י"ט עד למחר דהוה לן למעבד לולב מעובר: **אינהו.** בני א"י שעדיין מקדשין על (א) הרואיה: **לידחו.** לכו אף צמנן הוה: **ופניא אידו.** מתינתין היא צומן פירקין דלעיל (דף מא:): **ביום אפי' בשבת.** דמשמע כל דהו יום וקרא יתירא הוא דמני למכתב צראשון: **ראשון אף צבולין.** לאו מרצויה דריש אלא ולקחתם ציטו ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' צבולין: **הראשון.** ה"ה מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דלמינא לך ואף בשבת: **אליעזר קרא למישרי טלטול.** דרבנן עדיין לא נאסר טלטול צבולת וצ"ה הכתוב להתיירו כחן: **למישרי לולב.** צה הכתוב ללמדך שמשכירי לולב דוחין את השבת כלומר מיקוניה ואפילו לקולו כן המחובר ולאגוד: **ואחמר להלן ימים.** צבולת מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ציטו הראשון: **צמולאים.** כדכתיב (ויקרא ט) ופתח אתה מועד תשבו יומם וילילה וגו': סוכה מנזותה כל היום ומולאים מנזותם כל היום יושב צבולה ואלא ללאת כדכתיב [שם] ומפתח אתה מועד לא תלכו שצצת ימים ונאמר [שם] תשבו יומם וילילה שצצת ימים: תשבו

תורה אור השלם
1. ויקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ זית עבת תמריו וענף עץ אלה ופרעי ללפי י"ה אלהיכם שבעת ימים: 2. פסחת תשבו שבעת ימים כל הארץ בישראל בשבוע שבת: ויקרא כב מ ופתח אהל מועד תשבו יומם וילילה שבעת ימים ושמיחתם את משבת י"ה ולא תמותרו בי כן צי"ת: ויקרא ח לה

(א) [צ"ל דתנן, ט] [לעיל מב: א] [א] [לקמן מד, ד] [צ"ל וקמן, ט] [לעיל מב: א] [א] [שם, ט] [שם קל: א] [ט] [שם, ט] [ועי' חוס' ר"ה כט: ד"ה שמה וחס' מגילה ד' ד"ה ויעבירונו וחס' צ"ה י"ח, ד"ה שמה, ט] [צ"ל רבנן אבא, ט] [ועי' חוס' פסחים נא: ד"ה בגוין, ט] [צ"ל ומשה, ט] [לעיל מב: א].

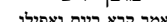
גהות הב"ח
(א) גמ' ראשון אפילו צבולת הראשון וק"ל ופסחים דף ה מוקי י"ב ללימוד אחר: (ב) שם אמה אומר ימים ואפילו לילות או אלו אלא ימים ולא לילות ודין הוא לחמר כחן ימים ונאמר במדואים ימים מה להלן ימים ואפילו לילות אף כחן ימים ואפילו לילות או כל לרובן זו נאמר כחן ימים ונאמר להלן ימים אף כחן ימים ולא לילות אף כחן ימים ולא לילות נראה לני דומה דין דבר צ"ל: (א) ש"ש ד"ה אינהו וכו' על פי הרואיה:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה ויעבירונו וכו' וטעם ראשון נראה. עיין שורשון דף לז ע"ב חוס' ד"ה הכא צבולין:

מוסף רש"י
אמר קרא ביום ואפילו בשבת. מלבט חמי צראשון, לרש"א אהא צבל יום שהוא ראשון לחג (שבת קלא:).

צהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי שהיו מוקעין צ"מ שיש צו צ"ד ולולב לא אישתרי כלל כדמסקי' לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות וצ"ה כה"ה לא צינתיים שצבולת לא רצו לנטל לגמרי וכיון דכח צ"ד תקנו תקנו צבל מקום שיש צו צ"ד אפי' שצומן הצית לא היה אלא צמקדש וקרא ועוד דבין הוא לולב יהא דוחה צבולין יותר משופר דכ"ה דלא ידעי קציעות החודש אלא צירושלים אצל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף צבולין: **הראשון בלמד שאינו דוחה אלא י"ט ראשון.** מיתורא דה"ה קא דריש דה"ה מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דצו ציטו וצ"פ גיד הכנה (חולין ד' מא). דרש הירך המיומנת שצריך לנטעו שמהל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נח): וזמנין דאיתיה ה"ה לרבות כדלמרינן לעיל בסוף פרק הישן (ד' מא): גצי מוספת עיניו דיום הכפורים האורח לרבות את השנים וגצי סוכה האורח לרבות את הגרים כל אחד לפי עיניו: **וסוכה** גופה מנצ'ן, דאי משום תשבו כעין תדורו מה דירה צין ציטו צין צלילה דמהאי טעמא הוה מרצויה * נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא כהדיא לילות דשצצת ימים משמע ימים ולא לילות דשצצת ימים מיהו למאי דקלמרינן נראה לני דומה קשה: